

8. Brewer, A. (2006). Relationship of physical condition and mental development of senior preschool children. Young sports science of Ukraine: Sb. sci.pr from the branch of phys. cult. and sports, 10, 1, 15-20. [in Ukrainian].
9. Polischuk, B. (2007). Correlation analysis of the interrelation of indicators of motor readiness, morphological functional state and mental abilities of children of the 5th and 6th years of life. Sport Bulletin of the Pridniprovnia, 1, 56-58. [in Ukrainian].
10. Ryhlyuk, S. & Myckan, B. & Grygus, I. (2015). Morphofunctional indicators of sports talent of young gymnasts at the stage of preliminary basic training. Journal of Education, Health and Sport. 5(1):117-124. [in Russian].
11. Timonova, I. B. (2007) Analysis of the physical development of children in preschool children. Pedagogics, psychology and medical-biological problems of physical education and sports, 11, 202-206. [in Ukrainian].
12. Yakhno, Ye. G. (2011). Complex development of physical and moral qualities of children of the senior preschool age in the process of physical education: author's abstract. dis for the sciences. [Degree of Candidate of Sciences in Phys. education and sport: special 24.00.02 "Physical Culture, Physical Education of Different Groups of the Population"]. (Extended abstract of Candidate's thesis). Kyiv. [in Ukrainian].
13. Dębski, S. S. & Skalski, D. & Lizakowski, P. & Grygus, I. & Stanula, A. Health-related properties of motor behavior – selected issues. Medycyna i zdrowie. Gdynia-Gdańsk-Starogard Gdański, 2017. Tom 2. S. 12-44. (in Polish).
14. Formela, M. & Skalski, D. & Grygus, I. & Nesterchuk, N. & Lizakowski, P. Safety of the local communities in the context of the role of the family and the school in the organization of the leisure time of children and teenagers. Medycyna i społeczeństwo. 2018; 113-125. (in Polish).

Розторгуй М. С.

**кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри атлетичних видів спорту
Львівський державний університет фізичної культури імені І. Боберського**

ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ У ПАРАЛІМПІЙСЬКОМУ СПОРТІ

Наукове знання щодо системи підготовки у паролімпійському спорті обмежені дослідженнями окремих сторін підготовленості спортсменів у різних видах спорту. Метою даного наукового дослідження є обґрунтування структури системи підготовки спортсменів у паролімпійському спорті. Для реалізації поставленої мети були використані аналогія, аналіз, синтез, абстрагування, індукція, екстраполяція, аналіз передового практичного досвіду. В результаті дослідження обґрунтовано систему підготовки спортсменів у паролімпійському спорті, що включає персоніфіковану, процесну підсистему та підсистему забезпечення. Персоніфікована система є відображенням взаємозв'язку між спортсменом, тренером та мікросоціумом. Процесна підсистема включає процеси спортивної складової: змагання, тренування та відновлення, що забезпечують функціонування педагогічної складової: навчання, виховання, розвиток та соціалізація. Положення системи підготовки спортсменів у паролімпійському спорті реалізується на основі програм підготовки спортсменів.

Ключові слова: спортсмен, інвалідність, підготовка, підсистема, соціалізація.

Розторгуй М.С. Характеристика системы подготовки спортсменов в паралимпийском спорте. Научное знание о системе подготовки в паралимпийском спорте ограничено исследованиями отдельных сторон подготовленности спортсменов в различных видах спорта. Целью данного научного исследования является обоснование структуры системы подготовки спортсменов в паралимпийском спорте. Для реализации поставленной цели были использованы аналогия, анализ, синтез, абстрагирование, индукция, экстраполяция, анализ передового практического опыта. В результате исследования обоснована система подготовки спортсменов в паралимпийском спорте, которая включает персонифицированную, процессную подсистему и подсистему обеспечения. Персонифицированная система является отражением взаимосвязи между спортсменом, тренером и микросоциумом. Процессная подсистема включает процессы спортивной составляющей: соревнования, тренировка и восстановление, обеспечивающие функционирование педагогической составляющей: обучение, воспитание, развитие и социализация. Положение системы подготовки спортсменов в паралимпийском спорте реализуется на основе программ подготовки спортсменов.

Ключевые слова: спортсмен, инвалидность, подготовка, подсистема, социализация.

Roztorhui M. Characteristics of the training system of athletes in paralympic sports. Scientific knowledge about the training system in paralympic sport is limited to studies of individual aspects of preparedness of athletes in various sports. The purpose of this scientific study is to substantiate the structure of the training system of athletes in paralympic sports. To realize the set goal were used: analogy, analysis, synthesis, abstraction, induction, extrapolation, analysis of advanced practical experience. As a result of the study, the training system of athletes in paralympic sports, which includes a personified, process subsystem and subsystem of support, is substantiated. The personalized system is a reflection of the relationship between an athlete, a coach and a microscope. Operation of the process subsystem is ensured by the interconnection of sports and pedagogical components. The sports component is aimed at improving and implementing the sports potential of athletes with disabilities and includes the following processes: competition, training and recovery, each of which includes processes and phenomena that provide the implementation of the subsystem of pedagogical processes: training, development, upbringing and socialization. Regulations of the training system of athletes in paralympic sport are realized on the basis of training programs of athletes. In the practice of paralympic sports, the implementation of the theoretical and methodological provisions of the training system of athletes and all its components is based on the establishment and implementation of training programs that should reflect all of these sections. The effectiveness of the implementation of the training program depends on the coherence of the functioning of all components of the training system. At the same time, the sporting result as an integral product of competitive activity in paralympic sport is, on the one hand, a forming factor, and with another factor of socialization, development, education and upbringing.

Key words: athlete, disability, training, subsystem, socialization.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Систему підготовки спортсменів прийнято розглядати як складну, динамічну множину взаємопов'язаних специфічних для кожного виду спорту підсистем, метою якої є досягнення максимально можливого спортивного результату [1, с. 88; 11, с. 710; 10, с. 1133; 3, с. 92]. Загальні положення системи підготовки спортсменів, які є підґрунтям багаторічної підготовки в різних видах спорту викладені у фундаментальних працях Л. П. Матвєєва (1976-1999 рр.), В. С. Келлера (1991-1994 рр.), Ю. В. Верхошанського (1978-1998 рр.), В. М. Платонова (1990-2015 рр.).

Цільово-результативна спрямованість паралімпійського спорту реалізується із суттєвою специфічністю впорядкованості суперництва відповідно до ідеологічних основ кожної з його складових частин, що висуває специфічні вимоги до системи підготовки спортсменів з інвалідністю [1, с.110; 2, с. 82; 8, с. 1893; 6, с. 321; 9, с. 273]. Адекватність та коректність підходів до науково-методичного супроводу багаторічної підготовки спортсменів, що забезпечують урахування рівня збережених рухових можливостей, специфічних особливостей забезпечення рухової діяльності та корекційно-реабілітаційну спрямованість підготовки спортсменів з інвалідністю є умовою ефективного функціонування системи підготовки спортсменів в паралімпійському спорті.

Дослідження виконано у межах наукової теми: 2.2. «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» (№ державної реєстрації 0116U003167) Зведеного плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури на 2016-2020 рр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Система підготовки спортсменів в паралімпійському спорті відображена в межах досліджень факторів забезпечення системи підготовки спортсменів у паралімпійському спорті [7, с. 48; 15, с. 244; 12, с. 64], виявлення етапів багаторічної підготовки спортсменів з інвалідністю [2, с. 92; 14, с. 192; 5, с. 385], особливості підготовки спортсменів певних нозологічних груп в окремих видах спорту [13, с. 419; 3, с. 125; 4, с. 63]. Незважаючи на спроби науковців обґрунтувати систему підготовки спортсменів в паралімпійському спорті, у практиці спорту їхня підготовка переважно характеризується відсутністю адаптації *положень* загальної теорії підготовки *спортсменів відповідно до* специфічних особливостей спортсменів з інвалідністю. Таким чином, постає важлива проблема невідповідності наявного рівня науково-методологічного обґрунтування та практичної реалізації системи підготовки спортсменів у паралімпійському спорті сучасним потребам практики спорту.

Метою даного наукового дослідження є обґрунтування структури системи підготовки спортсменів у паралімпійському спорті.

Методи та організація дослідження. Для розв'язання поставленої мети нами були використані наступні методи дослідження: аналогія, аналіз, синтез, абстрагування, індукція, екстраполяція, аналіз передового практичного досвіду. Протягом дослідження проаналізовано 456 спеціалізованих видання науково-методичної літератури та всесвітньої інформаційної мережі Інтернет, серед яких 236 робіт закордонних авторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система підготовки спортсменів у паралімпійському спорті є складною множиною взаємопов'язаних підсистем, метою якої є соціалізація та самореалізація спортсменів шляхом досягнення максимально можливого для даного індивідуума рівня технічної, тактичної, теоретичної, фізичної та психологічної підготовленості, що відповідають його рівню збережених рухових, функціональних й розумових можливостей та специфіці виду спорту.

Як і в олімпійському спорті, в структурі системи підготовки спортсменів у паралімпійському спорті виділяють персоналізовану підсистему, в основі якої покладено складний взаємозв'язок трьох основних компонентів: спортсмен, тренер, мікросоціум (Рис. 1.). Підготовка спортсменів з інвалідністю характеризується тісним та сильним взаємозв'язком всіх складових персоналізованої підсистеми. Спортсмен як центральна фігура є керованим елементом, який перебуває у залежності від інших компонентів персоналізованої підсистеми. Незважаючи на те, що в персоналізованій підсистемі центральне місце посідає спортсмен, тренер та мікросоціум відіграють не менш важливу роль у досягненні поставленої мети. При цьому, сила зв'язків між елементами персоналізованої підсистеми залежить від самостійності та незалежності

Рис. 1. Структура системи підготовки спортсменів у паралімпійському спорті.

Другою складовою системи підготовки спортсменів у паралімпійському спорті є процесна підсистема. Функціонування процесної підсистеми забезпечується взаємозв'язком спортивної та педагогічної складових (Рис. 2). Спортивна складова спрямована на удосконалення та реалізацію спортивного потенціалу спортсменів з інвалідністю та охоплює такі процеси: змагання, тренування та відновлення, кожен з яких включає процеси й явища, що забезпечують реалізацію підсистеми педагогічних процесів: навчання, розвиток, виховання та соціалізація.

Змагання як процес, що забезпечує реалізацію спортивного потенціалу спортсменів з інвалідністю включає регламентацію змагань, визначення структури та змісту змагальної діяльності й проходження класифікації. Якщо регламентація змагань та структура та зміст є елементами змагань й у олімпійському спорті, то класифікація як процес забезпечення рівноцінних можливостей для досягнення спортивного результату є унікальною особливістю процесу змагань, що характерно виключно для паралімпійського спорту. Класифікація як процес включає визначення рівня збережених рухових можливостей та присвоєння спортивного класу.

Тренування є спеціалізованим процесом удосконалення спортивного потенціалу спортсменів з інвалідністю на різних етапах багаторічного удосконалення. На основі аналізу практичного досвіду та результатів анкетування було адаптовано структуру системи багаторічного удосконалення спортсменів в олімпійському спорті до специфіки підготовки спортсменів з інвалідністю та обґрунтовано структуру багаторічної підготовки для паралімпійського спорту. Адапована структура багаторічної підготовки передбачає такі етапи підготовки: спортивно-реабілітаційної підготовки, початкової підготовки, базової підготовки, вищих спортивних досягнень, збереження вищої спортивної майстерності, поступового зниження досягнень та виходу із спорту. На кожному з етапів підготовки процес тренування як складова процесної підсистеми включає такі компоненти: періодизація річної підготовки; методика тренування; сторони підготовки; контроль, управління, відбір та орієнтація. На перших двох етапах підготовки процес тренування також включає процес забезпечення самостійного пересування та самообслуговування. Кожен з процесів в свою чергу містить елементи, що знаходяться тісному взаємозв'язку і забезпечують функціонування компонентів процесної підсистеми.

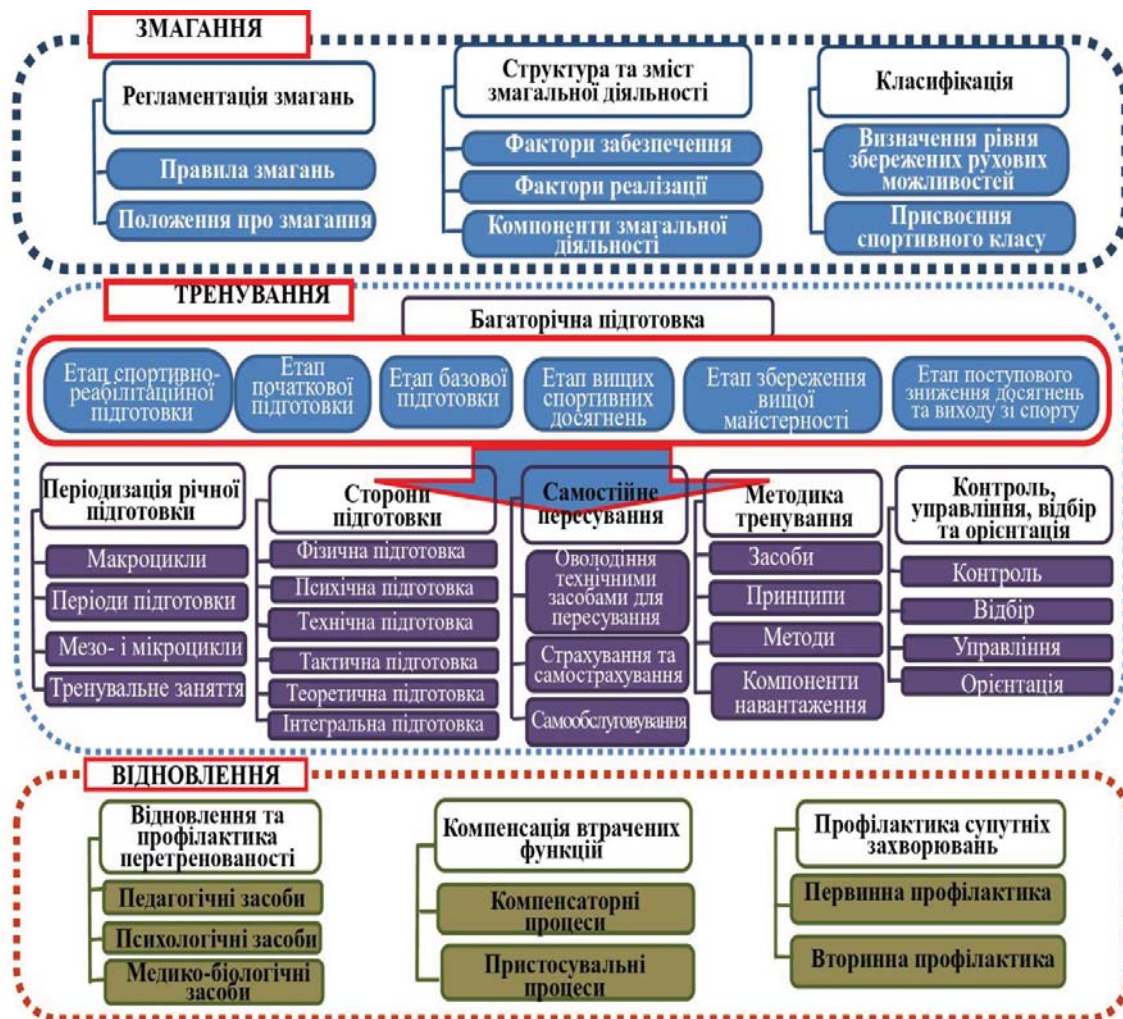

Рис. 2. Структура спортивної складової процесної підсистеми підготовки спортсменів у паралімпійському спорті.

Процес відновлення як компонент спортивної складової процесної підсистеми системи підготовки спортсменів в паралімпійському спорті, спрямований не лише на відновлення та підвищення рівня працездатності, а й на компенсацію

втрачених функцій, профілактику супутніх захворювань та створення умов для соціалізації спортсменів з інвалідністю. Процес відновлення в паралімпійському спорті має важливе значення, оскільки спрямований на зменшення впливу наслідків інвалідності на життя та профілактику можливих негативних наслідків спорту високих досягнень на здоров'я спортсменів з інвалідністю.

В структурі системи підготовки спортсменів у паралімпійському спорті є підсистема, яка спрямована на створення передумов для реалізації спортивного потенціалу спортсменів з інвалідністю – забезпечення. Забезпечення як передумова реалізації мети системи підготовки спортсменів у силових видах адаптивного спорту включає такі елементи: нормативно-правове, медико-біологічне, організаційне, наукове методичне, матеріально-технічне, інформаційне та фінансове забезпечення.

В практиці паралімпійського спорту реалізація теоретико-методичних положень системи підготовки спортсменів та всіх її складових відбувається на основі створення та реалізації програм підготовки, що повинні відображати всі зазначені розділи. Ефективність реалізації програми підготовки залежить від злагодженості функціонування всіх компонентів системи підготовки.

При цьому, спортивний результат як інтегральний продукт змагальної діяльності в паралімпійському спорті є з однієї сторони формуючим фактором а з іншої чинником соціалізації, розвитку, навчання та виховання. В паралімпійському спорті індикаторами ефективності системи підготовки спортсменів виступають як кількісні або якісні показники спортивного результату, так і демонстрація найвищих для даного індивідуума можливостей в змагальному процесі.

Висновки. На основі аналізу наявного наукового знання та передового практичного досвіду розроблено структуру системи підготовки спортсменів в паралімпійському спорті. Основними складовими системи підготовки спортсменів є персоніфікована, процесна підсистема та підсистема забезпечення. Персоніфікована система відображає складний взаємозв'язок між спортсменом, тренером та мікросоціумом. Процесна підсистема спрямована на реалізацію основних процесів, що забезпечують досягнення поставленої мети: змагання, тренування, відновлення та забезпечення. У взаємодії обох підсистем відбувається реалізація системи підготовки у практиці спорту у вигляді продукту змагальної діяльності – досягненні вищого для кожного спортсмена з інвалідністю результату.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з удосконалення програм підготовки на різних етапах підготовки для спортсменів різних нозологічних груп.

Література

1. Брискин Ю. А. Адаптивный спорт / Ю. А. Брискин, С. П. Евсеев, А. В. Передерий. – М. : Советский спорт, 2010. – 316 с.
2. Передерий А. В. Теоретико-методичні підходи до періодизації багаторічної підготовки спортсменів у адаптивному спорті / Передерий А. В., Розторгуй М.С. // Спортивний вісник Придніпров'я : наук.-теор. журнал Дн. дер. інст. фіз. культ. і спорту. – 2016. – № 1. – С. 91-95.
3. Розторгуй М. С. Принципи класифікації в паралімпійському спорті / Розторгуй М. С., Передерий А. В., Брискин Ю. А. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2008. – №. 2. – С. 124-126.
4. Розторгуй М. Підготовка спортсменів з інвалідністю на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки в силових видах спорту / Марія Розторгуй, Аліна Передерий // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві / уклад. А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Л. : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – № 1(41). – С. 61-66.
5. Barfield J. P. Exercise intensity during wheelchair rugby training / Barfield J. P., Malone L.A., Arbo C., Jung A.P. // Journal of Sports Sciences. – 2010. – Vol. 28 (4). – P. 389-398.
6. DePauw K. P. Disability and sport / DePauw K. P., Gavron S. J. – Champaign: Human Kinetics, 1995. – 408 p.
7. Fedorovych O. Динаміка показників активності повсякденного життя осіб із травмами хребта та спинного мозку під впливом таборів активної реабілітації / Oksana Fedorovych, Alina Perederiy. // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2018. – Vol. 4 (44). – P. 46-54.
8. Fidler A. Ways that people with a chronic spinal cord injury participate in sport in the Republic of Slovenia / Fidler A., Schmidt M., Vauhnik J. // Journal of Physical Education and Sport. – 2017. – Vol. 17 (3). – P. 1892-1898.
9. Fishe J. A. Does Upper Extremity Training Influence Body Composition after Spinal Cord Injury? / Fishe J. A., McNelis M. A., Gorgey A. S., Dolbow D. R., Goetz L. L. // Aging and Disease. – 2015. – Vol. 6 (4). – P. 271-281.
10. Gee C. M. Boosting in elite athletes with spinal cord injury: a critical review of physiology and testing procedures / Gee C. M., West C. R., Krassioukov A. V. // Sports Medicine. – 2015. – Vol. 45. – P. 1133-1142.
11. Herasymenko O. Shift of physical activity index for individuals with lower limb amputations as influenced by the comprehensive program of physical rehabilitation. / Herasymenko O., Mukhin V., Pityn M., Larysa K. // Journal of physical education and sport. – 2016. – Vol. 16 (1). – P. 707-712.
12. Kokareva S. Analysis of the State of Highly Skilled Football Players' Musculoskeletal System at the Beginning of the 2nd Preparatory Period of the Annual Macrocycle / Svetlana Kokareva, Boris Kokarev, Eduard Doroshenko // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2018. – Vol. 4 (44). – P. 64-68.
13. Prognostication of health-related life quality of Ukrainian residents due to physical activity level / Iuliia Pavlova, Bogdan Vynogradskyi, Igor Ripak, Dmytro Zikrach, Zbigniew Borek // Journal of Physical Education and Sport. – 2016. – Vol. 16, is. 2. – P. 418-423.

14. Roztorhui M. Impact of a sports and rehabilitation program on perception of quality of life in people with visual impairments / Roztorhui M., Perederiy A, Briskin Y, Tovstonoh O, Khimenes K, Melnyk V. // *Physiotherapy Quarterly*. – 2018. – Vol. 26 (4). – P. 17-22.
15. Winnick, J. *Adapted Physical Education and Sport* (6th ed.) / Winnick J., Porretta D. – Champaign: Human Kinetics, 2017. – 648 p.

References

1. Briskin, Iu. A., Evseev, S. P., & Perederij, A. V. (2010). *Adaptivnyj sport [Adaptive sport]*. Moscow: Sovetskiy sport. (in Russian)
2. Perederij, A. V., & Roztorguj, M. S. (2016). Teoretiko-metodichni pidkhodi do periodizacii bagatorichnoi pidgotovki sportsmeniv u adaptivnomu sporti [The theoretical and methodological approaches of periodization training of the athletes in adaptive sport]. *Sportivnij visnik Pridniprov'ja*, 1, 91-95. (in Ukrainian)
3. Roztorhui, M. S., Perederiy, A. V. & Briskin, Ju. A. (2008). Principles of classification in Paralympic sport. *Pedagogika, psihologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vihovannya i sportu*, 2, 124-126. (in Ukrainian)
4. Roztorhui, M. S. & Perederiy, A. V. (2018). Training athletes with disabilities at the stage of sport and rehabilitation training in strength sports. *Fizichne vihovannya, sport i kultura zdorov'ya u suchasnomu suspilstvi*, 1(41), 61-66. (in Ukrainian)
5. Barfield, J. P., Malone, L. A., Arbo, C., & Jung, A. P. (2010) Exercise intensity during wheelchair rugby training. *Journal of Sports Sciences*, 28(4), 389-398.
6. DePauw, K. P., & Gavron, S. J. (1995). *Disability and sport*. Champaign: Human Kinetics.
7. Fedorovych, O., & Perederiy, A. (2018). Dynamika pokaznykiv aktyvnosti povsyakdennogo zhyttya osib iz travmamy xrebtu ta spynnogo mozku pid vplyvom taboriv aktyvnoyi rehabilitaciyi [Dynamics of Daily Living Activities Indicators in Persons with Spinal Cord and Vertebral Column Injury Under the Influence of Active Rehabilitation Camps]. *Fizichne vixovannya, sport i kultura zdorov'ya u suchasnomu suspilstvi*, 4 (44), 46-54. (in Ukrainian)
8. Fidler, A., Schmidt, M., & Vauhnik, J. (2017). Ways that people with a chronic spinal cord injury participate in sport in the Republic of Slovenia. *Journal of Physical Education and Sport*, 17(3), 1892-1898.
9. Fishe, J. A., McNelis, M. A., Gorgey, A. S., Dolbow, D. R., & Goetz, L. L. (2015). Does Upper Extremity Training Influence Body Composition after Spinal Cord Injury? *Aging and Disease*, 6(4), 271-281.
10. Gee, C. M., West, C. R., & Krassioukov, A. V. (2015). Boosting in elite athletes with spinal cord injury: a critical review of physiology and testing procedures. *Sports Medicine*, 45, 1133-1142.
11. Herasymenko, O., Mukhin, V., Pityn, M., & Larysa, K. (2016). Shift of physical activity index for individuals with lower limb amputations as influenced by the comprehensive program of physical rehabilitation. *Journal of physical education and sport*, 16(1), 707-712.
12. Kokareva, S., Kokarev, B., & Doroshenko, E. (2018). Analysis of the State of Highly Skilled Football Players' Musculoskeletal System at the Beginning of the 2nd Preparatory Period of the Annual Macrocycle. *Fizichne vixovannya, sport i kultura zdorov'ya u suchasnomu suspilstvi*, 4(44), 64-68.
13. Pavlova, I, Vynogradskyi, B, Ripak, I, Zikrach, D, & Borek, Z. (2016). Prognostication of health-related life quality of Ukrainian residents due to physical activity level. *J Phys Educ Sport*, 16(2), 418-423.
14. Roztorhui, M., Perederiy, A., Briskin, Y., Tovstonoh, O., Khimenes, K., & Melnyk, V. (2018). Impact of a sports and rehabilitation program on perception of quality of life in people with visual impairments. *Physiotherapy Quarterly*, 26(4), 17-22.
15. Winnick, J., Porretta, D. (2017). *Adapted Physical Education and Sport* (6th ed.). Champaign: Human Kinetics.

Савлюк С. П.

*доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне*

Романова В. І.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», м. Рівне

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ БІОГЕОМЕТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ ПОСТАВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ДЕПРИВАЦІЄЮ СЛУХУ

У статті схарактеризовано стан біогеометричного профілю постави дітей 6–10 років із депривацією слуху у процесі фізичного виховання спеціальної школи-інтернату. **Мета дослідження** – визначити стан біогеометричного профілю постави дітей 6–10 років із депривацією слуху спеціальної школи-інтернату. **Результати дослідження**: на основі порівняльного аналізу стану біогеометричного профілю постави дітей 6–10 років із депривацією слуху з їхніми здоровими ровесниками визначено, що діти молодшого шкільного віку із депривацією слуху за такими показниками статистично достовірно поступаються ($p < 0,05$) здоровим одноліткам. **Висновок**: порушення постави є детермінантою показників біогеометричного профілю постави дітей 6–10 років із депривацією слуху, що підтверджено результатами непараметричного дисперсійного аналізу Краскела-Уолліса на рівні значущості $p < 0,05$.

Ключові слова: біогеометричний профіль, порушення, постава, депривація, слух, діти 6–10 років.

Савлюк С. П., Романова В. І. Характеристика состояния биogeометричного профиля осанки младших школьников с депривацией слуха. В статье охарактеризовано состояние биogeометричного профиля осанки детей